

Rada
Evropské unie

Brusel 2. července 2019
(OR. en)

10175/19

ECOFIN 633
UEM 233
SOC 483
EMPL 372
COMPET 511
ENV 604
EDUC 317
RECH 350
ENER 354
JAI 714
FSTR 133
REGIO 169

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. dok. Komise:	9947/19 - COM(2019) 522 final
Předmět:	Doporučení pro DOPORUČENÍ RADY k národnímu programu reforem Portugalska na rok 2019 a stanovisko Rady k programu stability Portugalska z roku 2019

Delegace naleznou v příloze výše uvedený návrh doporučení Rady ve znění revidovaném a dohodnutém několika výbory Rady na základě návrhu Komise COM(2019) 522 final.

DOPORUČENÍ RADY

ze dne ...

k národnímu programu reforem Portugalska na rok 2019 a stanovisko Rady k programu stability Portugalska z roku 2019

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik¹, a zejména na čl. 5 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy², a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

¹ Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

² Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25.

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Dne 21. listopadu 2018 přijala Komise roční analýzu růstu, jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2019. Náležitě přitom zohlednila evropský pilíř sociálních práv vyhlášený Evropským parlamentem, Radou a Komisí dne 17. listopadu 2017. Priority této roční analýzy potvrdila dne 21. března 2019 Evropská rada. Dne 21. listopadu 2018 přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 rovněž zprávu mechanismu varování, ve které je Portugalsko uvedeno mezi členskými státy, u nichž bude proveden hloubkový přezkum. Téhož dne Komise přijala rovněž doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, které Evropská rada potvrdila dne 21. března 2019. Doporučení týkající se hospodářské politiky eurozóny³ (dále jen „doporučení pro eurozónu 2019“) přijala Rada dne 9. dubna 2019; stanoví pro eurozónu pět doporučení.
- (2) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik v hospodářské a měnové unii by Portugalsko jakožto členský stát, jehož měnou je euro, mělo zajistit, aby doporučení pro eurozónu 2019, jak je promítnuto do níže uvedených doporučení č. 1 až 4, bylo plně a včas zohledněno. Zohlednit druhé doporučení pro eurozónu, jež se týká podpory investic a opětovného vytváření rezerv, napomohou zejména zaměření hospodářské politiky v oblasti investic na konkrétní oblasti a využití neočekávaných zisků ke snížení veřejného dluhu. Opatření ke snížení segmentace trhu práce, zlepšení dovedností a účinnosti sociální záchrané sítě napomohou zohlednit třetí doporučení pro eurozónu, jež se týká fungování trhu práce a systémů sociální ochrany. Opatření ke snížení regulační zátěže napomohou zohlednit první doporučení pro eurozónu, jež se týká podnikatelského prostředí a zlepšení produktivity pro obnovení rovnováhy v eurozóně. Zvýšení efektivity úpadkového řízení a ozdravných postupů napomohou zohlednit čtvrté doporučení pro eurozónu, jež se týká snížení objemu úvěrů se selháním.

³ Úř. věst. L 136, 12.4.2019, s. 1.

- (3) Dne 27. února 2019 byla zveřejněna zpráva o Portugalsku pro rok 2019. V této zprávě byl posouzen pokrok, jež Portugalsko učinilo v plnění jemu určených doporučení přijatých Radou dne 13. července 2018⁴, v přijímání opatření v návaznosti na jemu určená doporučení přijatá v předchozích letech a v plnění národních cílů v rámci strategie Evropa 2020. Součástí zprávy byl rovněž hloubkový přezkum podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011, jehož výsledky byly také zveřejněny dne 27. února 2019. Komise na základě své analýzy dospěla k závěru, že se Portugalsko potýká s makroekonomickou nerovnováhou. Za slabiny v kontextu nízkého růstu produktivity se považují zejména velký objem čistých vnějších závazků, soukromý a veřejný dluh a vysoký podíl úvěrů se selháním. Přetrvávají nedostatky v některých politikách, zejména pokud jde o provádění opatření za účelem snížení objemu úvěrů se selháním a zlepšení podnikatelského prostředí. Bude třeba sledovat přijetí a provádění několika plánů reforem, včetně fiskálně-strukturálních reforem pro posílení udržitelnosti veřejných financí.
- (4) Dne 30. dubna 2019 předložilo Portugalsko svůj národní program reforem na rok 2019 a svůj program stability z roku 2019. Vzhledem k jejich provázanosti byly oba programy posuzovány současně.

⁴ Úř. věst. L 320, 10.9.2018, s. 92.

- (5) Relevantní doporučení pro jednotlivé země byla zohledněna při programování evropských strukturálních a investičních fondů (dále jen „ESI fondy“) na období 2014–2020. V souladu s článkem 23 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013⁵ může Komise členský stát požádat, aby svou dohodu o partnerství a příslušné programy přezkoumal a navrhl změny, je-li to nezbytné, aby se podpořilo provádění příslušných doporučení Rady. Podrobnosti o tom, jak bude Komise uvedené ustanovení používat, byly uvedeny v pokynech k uplatňování opatření propojujících účinnost ESI fondů s řádnou správou ekonomických záležitostí.
- (6) Na Portugalsko se v současnosti vztahuje preventivní složka Paktu o stabilitě a růstu a přechodné pravidlo pro zadlužení. Ve svém programu stability z roku 2019 plánuje Portugalsko dosáhnout celkového schodku státního rozpočtu ve výši 0,2 % hrubého domácího produktu (HDP) v roce 2019 a přebytku ve výši 0,3 % HDP v roce 2020 a pokračovat ve zlepšování salda až na přebytek ve výši 0,7 % HDP do roku 2022. V těchto plánech je pouze částečně zohledněno, jaký by mohla mít opatření na podporu bank od roku 2020 dopad na zvýšení schodku. Na základě přepočteného strukturálního salda má být střednědobý rozpočtový cíl, který se změnil ze strukturálního přebytku ve výši 0,25 % HDP v roce 2019 na vyrovnanou rozpočtovou pozici ve strukturálním vyjádření od roku 2020, podle plánu v roce 2020 dosažen. V programu stability z roku 2019 se předpokládá, že poměr veřejného dluhu k HDP dosáhne 118,6 % v roce 2019 a 115,2 % v roce 2020; v roce 2022 by tedy poměr byl na úrovni 103,7 %. Makroekonomický scénář, z něhož tyto rozpočtové projekce vycházejí, je pro roky 2019 a 2020 realistický a následující roky příznivý. Opatření, kterými je zapotřebí podpořit plánované cíle, pokud jde o schodky od roku 2019, nebyla zároveň dostatečně upřesněna.

⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (7) Program stability z roku 2019 neposkytuje informace o rozpočtovém dopadu mimořádných výdajů v souvislosti s preventivními opatřeními na ochranu státního území před požáry přijatými po rozsáhlých požárech, k nimž došlo v roce 2017. V dopise ze dne 9. května 2019 však portugalské orgány poskytly dostatečné důkazy o rozsahu a povaze těchto dodatečných rozpočtových nákladů. V dopise je zejména uvedeno, že plnění rozpočtu na rok 2018 zahrnuje mimořádné výdaje ve výši přibližně 0,04 % HDP v souvislosti s preventivními opatřeními na ochranu proti přírodním požárům na vnitrostátním území. Dopis ze dne 9. května 2019 uvádí výdaje spojené s nouzovým řízením, které jsou klasifikovány jako jednorázová opatření, a výdaje spojené s prevencí. Vzhledem k integrovanému charakteru těchto výdajů a vzhledem k přímé vazbě s rozsáhlými přírodními požáry z roku 2017 lze uvažovat o tom, že by se na zvláštní zacházení s výdaji na předcházení přírodním požárům použila „doložka o neobvyklých událostech“. Podle Komise činí způsobilé dodatečné výdaje pro preventivní opatření v roce 2018 0,04 % HDP. Ustanovení čl. 5 odst. 1 a čl. 6 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 1466/97 umožňují zohlednění těchto dodatečných výdajů, neboť nebyvalé, rozsáhlé přírodní požáry se považují za neobvyklé události, jejich dopad na veřejné finance Portugalska je značný a povolení dočasného odchýlení od postupu korekce k dosažení střednědobého rozpočtového cíle by neohrozilo udržitelnost. Rozsah požadované korekce k dosažení střednědobého rozpočtového cíle na rok 2018 byl proto s ohledem na tyto dodatečné náklady snížen.
- (8) Dne 13. července 2018 Rada Portugalsku doporučila zajistit, aby nominální míra růstu čistých primárních výdajů vládního sektoru⁶ nepřekročila v roce 2019 hodnotu 0,7 % HDP, což odpovídá roční strukturální korekci ve výši 0,6 % HDP. Na základě prognózy Komise z jara 2019 existuje v roce 2019 riziko významného odchýlení od doporučené korekce.

⁶ Čisté primární výdaje vládních institucí se skládají z celkových výdajů vládních institucí bez úrokových nákladů, výdajů na programy Unie, které jsou plně kompenzovány příjmy z prostředků Unie, a nediskrečních změn výdajů na podporu v nezaměstnanosti. Vnitrostátně financovaná tvorba hrubého fixního kapitálu je rozložena do čtyřletého období. Zohledněna jsou diskreční opatření na straně příjmů nebo zvýšení příjmů povinné na základě zákona; jednorázová opatření na straně příjmů i na straně výdajů jsou kompenzována.

- (9) Portugalsko by mělo dosáhnout střednědobého rozpočtového cíle v roce 2020 s ohledem na příspěvky související s mimořádnými událostmi, u kterých je přiznána dočasná odchylka. Na základě prognózy Komise z jara 2019 je to v souladu s maximální nominální mírou růstu čistých primárních výdajů vládních institucí ve výši 1,5 %, což odpovídá roční strukturální korekci ve výši 0,5 % HDP. Na základě prognózy Komise z jara 2019 existuje při nezměněné politice riziko, že v roce 2020 dojde k významnému odchýlení od tohoto požadavku. Zároveň se předpokládá, že Portugalsko v roce 2019 dodrží přechodné pravidlo pro zadlužení v důsledku povolené roční odchylky ve výši 0,25 %, ale prima facie se neočekává, že pravidlo pro zadlužení dodrží v roce 2020. Celkově se Rada domnívá, že pro dodržení Paktu o stabilitě a růstu je třeba od roku 2019 přijímat nezbytná opatření. Bylo by důležité, aby případné neočekávané příjmy byly použity k dalšímu snižování míry veřejného dluhu.

(10) Posílení fiskální udržitelnosti Portugalska závisí na pokračující fiskální konsolidaci podporující růst. Existuje nicméně prostor ke zlepšení kvality veřejných financí a k tomu, aby výdaje více podporovaly růst, a to podporou investic (viz níže). Navzdory nárůstu v roce 2018 zůstaly veřejné investice oproti standardům Unie velmi nízké a trvale nižší než vlastní cíle vlády. Přísné a včasné prosazování zákona o kontrole závazků, provádění zákona o rozpočtovém rámci a pokračující racionalizační úsilí mají i nadále zásadní význam pro zlepšení kontroly a zefektivnění výdajů. Nedávné samostatné přezkumy výdajů „zdola nahoru“ v konkrétních odvětvích vedly k celkově omezeným úsporám ze zvýšení efektivity. Aby bylo dosaženo vyšší efektivity, měly by se přezkumy výdajů stát pravidelnou součástí portugalského rozpočtového rámce. Nadto je nadále zapotřebí hlubších reforem za účelem zvýšení efektivity a jednoznačně a na všech úrovních se zaměřit na omezování celkových výdajů. To by mělo být do značné míry založeno na strategii reformy veřejné správy zaměřené na lepší sladění úrovní veřejné zaměstnanosti s potřebou poskytovat efektivní služby, což zahrnuje podporu přerozdělení a rekvalifikace zaměstnanců a podporu individuální výkonnosti a atraktivity veřejné služby pro vysoce kvalifikované pracovníky.

- (11) Veřejné finance Portugalska jsou pod neustálým tlakem negativních demografických trendů, zejména stárnutí obyvatelstva, což má negativní důsledky, zejména pokud jde o udržitelnost důchodových systémů a systémů zdravotní péče. Přestože minulé reformy zlepšily dlouhodobou udržitelnost důchodového systému, pokračující neplánovaná zvyšování důchodů a reformy předčasného odchodu do důchodu vedly k dalšímu zvýšení výdajů na důchody, což dále podtrhlo vzestupný trend podmíněný stárnutím. Bez přiměřených kompenzačních opatření může být celková udržitelnost důchodového systému negativně ovlivněna. V odvětví zdravotnictví byla v roce 2018 i nadále podporována nákladová efektivnost, mimo více centralizovaným nákupem a větším využíváním generik a biologicky podobných léčivých přípravků. Setrvalé vysoké nedoplatky nemocnic jsou zároveň důsledkem nedostatečného rozpočtového plánování a nedostatečného provádění a nedostatků v oblasti kontroly účetnictví a manažerských postupů. Dočasná snížení nedoplatků nemocnic v roce 2018 byla v zásadě způsobena rozsáhlými mimořádnými clearingovými opatřeními. Cílem nového programu pro rok 2019 je strukturálně řešit nedoplatky nemocnic zavedením nového modelu řízení veřejných nemocnic v kombinaci s podstatným zvýšením jejich ročních rozpočtů. Zda tento program dokáže zpomalit hromadění nedoplatků nemocnic v krátkodobém horizontu, a vést tak ke strukturálnímu snížení celkových objemů těchto nedoplatků, závisí v rozhodující míře na jeho včasném a účinném provádění.
- (12) Zvýšení čistých příjmů státem vlastněných podniků a snížení jejich dluhu by přispělo k větší udržitelnosti portugalských veřejných financí. Orgány plánují čisté příjmy státních podniků tak, aby se celkově přiblížily téměř rovnovážné úrovni v roce 2019, což znamená zpoždění oproti dřívějším oznámením, kdy podobného výsledku mělo být docíleno již v roce 2018. Opatření k zajištění dodržování původních plánů činnosti a úsilí o zajištění včasnějšího, transparentnějšího a komplexnějšího sledování byla nadto opožděna a v přechodu k potřebným nápravným opatřením pomalá. Zejména nebyla zajištěna dostatečná úroveň transparentnosti ex ante u financování státních podniků prostřednictvím rekapitalizací a úvěrů.

- (13) Navzdory probíhajícímu provádění některých opatření ke snížení segmentace trhu práce, jako je posílení inspektorátu práce a zahájení integračního programu pro pracovníky ve veřejné službě s nejistým zaměstnáním, podíl dočasných pracovníků v Portugalsku nadále překračuje průměr Unie. Konkrétnější opatření dohodnutá mezi vládou, zaměstnavateli a zástupci zaměstnanců, jejichž cílem je další snížení segmentace trhu práce a nejistoty pracovních míst a podpora kolektivního vyjednávání, musí Parlament ještě schválit a konkretizovat do konkrétních právních předpisů.
- (14) V důsledku zlepšení podmínek na trhu práce je méně osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením. Navzdory tomuto zlepšení je nerovnost v příjmech i nadále vysoká a dopad sociálních transferů na snížení chudoby je omezený. I když příjmová nerovnost v Portugalsku klesá, zůstává výrazně vyšší než průměr Unie. Systém minimálního příjmu je jedním z nejméně přiměřených v Unii, přičemž poskytuje příjmy ve výši 40 % vnitrostátní hranice chudoby. Pokud nedojde k přezkumu, mohla by být nízká efektivita sociálních transferů podrobena velké zkoušce v případě budoucího hospodářského útlumu, jenž by se obzvlášť dotkl zranitelných osob.
- (15) Nízká úroveň kvalifikace pracovníků je překážkou růstu investic a produktivity. Přibližně 50 % obyvatel ve věku 25–64 let má nízkou úroveň dosaženého vzdělání, což je výrazně nad průměrem Unie, který v roce 2018 činil 22 %. Podniky uvádějí, že nízká dostupnost kvalifikovaných pracovníků představuje významnou překážku pro investice. Zejména u vzdělávání dospělých existuje prostor pro další zapojení osob s nízkou kvalifikací (jejichž účast na vzdělávání je nižší než průměr Unie) a k rozšíření cílených veřejných pobídek pro malé a střední podniky, aby své zaměstnance školily. Specifickým problémem jsou digitální dovednosti, neboť 50 % portugalského obyvatelstva nemá základní digitální dovednosti (přičemž průměr v Unii činí 43 %). Investice do vzdělávání a odborné přípravy, včetně infrastruktury, jsou klíčové pro zlepšení zaměstnatelnosti a sociální mobility.

- (16) V rámci úsilí o zvýšení počtu absolventů vysokoškolského vzdělávání probíhají opatření ke zvýšení počtu osob zapsaných do vysokoškolského vzdělávání, kupříkladu výrazné zvýšení stipendií. Z osob ve věku 30 až 34 let v Portugalsku dokončilo vysokoškolské vzdělávání 33,5 %, což je stále pod průměrem Unie ve výši 40,7 %. Setrvalost těchto nízkých podílů, zejména u absolventů v informačních a komunikačních technologiích, v přírodních vědách, matematice a statistikách, může mít negativní důsledky pro růst produktivity a inovační schopnost Portugalska. Ačkoli se vláda snaží problém řešit tím, že zvyšuje počet studijních míst v těchto oblastech a provádí přezkum systému vysokoškolského vzdělávání, je třeba vyvinout větší úsilí.
- (17) Podíl úvěrů se selháním ve finančním systému zůstává poměrně vysoký (9,4 %). Většina bank však dosáhla značného pokroku při plnění cílů zaměřených na snížení objemu úvěrů se selháním a celkový objem úvěrů se selháním se v období od června 2016, kdy dosáhl vrcholu, do prosince 2018 snížil o 50 %. Sekundární trh pro klasifikovaná aktiva získal na intenzitě, zatímco banky rovněž urychlily odpisy a ozdravná opatření u úvěrů se selháním. Rozpis úvěrů se selháním nadále vykazuje vysoký podíl podnikových úvěrů se selháním (65 %). Za posledních několik let provedly orgány řadu právních a institucionálních reforem týkajících se platební neschopnosti a vymáhání pohledávek. Průměrná délka insolvenčního řízení je však stále vysoká, stejně jako počet projednávaných soudních případů. Právní a soudní rámce významně negativně ovlivňují inkasní proces a vyhlídky na efektivní zpětné převzetí kolaterálu do vlastnictví. Dlouhá průměrná doba trvání inkasních řízení má negativní dopad na ceny, které trh používá pro aktiva se selháním.

- (18) Reformy zaměřené na zjednodušení administrativy byly většinou omezeny na plošné provádění dematerializace postupů a zásady „pouze jednou“. Úspěšné výsledky dosažené v modernizaci administrativy by měly být doplněny výraznějším zjednodušením administrativy. Prioritou by mělo být zejména omezení počtu dokumentů, které je třeba předložit, a to buď nahrazení povolovacích režimů jednoduchými prohlášeními o dodržení platných podmínek, nebo, v případě citlivějších odvětví, zjednodušení povolení snížením doby rozhodování a zavedením tichého souhlasu. Zjednodušení postupů u konkrétních odvětví stále chybí. Přetrvávají nadměrné správní poplatky, zejména ve stavebnictví. Hospodářské soutěži dále brání nedostatky v plánování a monitorování zadávání veřejných zakázek. Výkonnost veřejných zakázek by se mohla zlepšit zavedením strukturovaného a kvantifikovaného plánování a zajištěním důkladnějšího dohledu nad fází plnění smluv. I přesto, že se přímé přidělování zakázek mezi roky 2017 a 2018 významně snížilo, i nadále je často využíváno.
- (19) V rámci programu finanční pomoci se Portugalsko snažilo snížit regulační zátěž u vysoce regulovaných povolání, zejména zavedením rámcového zákona z roku 2013. V některých případech byl však tento pokrok zastaven nebo dokonce zvrácen přijetím stanov pro jednotlivá povolání a zavedením zákazu pro skupiny podniků. Převládají regulační a správní omezení podnikatelských a odborných služeb, což vyvolává obavy o hospodářskou soutěž, cenové úrovně, inovace a kvalitu služeb. Dosud nebyly oznámeny žádné plány reformy v reakci na doporučení Komise týkající se regulace odborných služeb ani v reakci na hodnocení hospodářské soutěže od Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) z roku 2018 týkající se portugalských samoregulovaných povolání (ve spolupráci s portugalským orgánem pro hospodářskou soutěž).

- (20) Podmínky pro přístup podniků k financování se za posledních několik let zlepšují a podíl podniků, které uvádějí přístup k finančním prostředkům jako hlavní omezení, nyní odpovídá průměru Unie. Portugalské orgány zahájily a zintenzivnily několik iniciativ v této oblasti, například program Capitalizar a další programy zaměřené na konkrétní druhy společností nebo odvětví. Portugalské podniky však obvykle ve značné míře financují investice z vlastních zdrojů, přičemž podniky s vyšší produktivitou mají nedostatečný objem bankovních úvěrů. Nízká úroveň investovaného kapitálu na pracovníka představuje významnou překážku modernizace výrobní struktury portugalského hospodářství. V této souvislosti je důležité, aby se zvýšily investice do výrobních zařízení a postupně se přeorientovaly na podniky s růstovým potenciálem a na vysoce produktivní odvětví. I když se v posledních několika letech zvyšovaly i jiné zdroje financování, jako je rizikový a akciový kapitál, zůstávají výrazně pod průměrem Unie.
- (21) Systém soudnictví se stává účinnějším, ale i nadále čelí zásadním problémům, tj. zdoluhavým řízením a vysokému počtu nevyřízených případů, zejména u správních a daňových soudů. I když pokračují snahy o boj proti korupci, předcházení korupci je i nadále problémem, neboť chybí koordinovaná strategie a příslušnosti jsou roztříštěny.
- (22) Investice do výzkumu a vývoje se v poslední době začaly znovu zvyšovat, ale pro modernizaci portugalského národního systému výzkumu a inovací nepostačují. Po letech poklesu podíl výdajů na výzkum a vývoj ve vztahu k HDP v poslední době vzrostl a v roce 2017 míra podnikového výzkumu a vývoje mírně překročila míru veřejného výzkumu a vývoje. Malého pokroku bylo dosaženo při modernizaci hospodářské struktury Portugalska, pokud jde o vyšší podíl přidané hodnoty v oblasti technologicky vyspělé výroby a služeb náročných na znalosti. Významným potenciálem Portugalska pro podporu investic a růstu produktivity je podpora investic do nehmotných aktiv, včetně výzkumu a vývoje, jakož i manažerských dovedností, finanční gramotnosti a digitálních dovedností, které podnikům umožní růst, zvýšit jejich inovační schopnost a vstoupit na vývozní trhy.

- (23) Kvůli nedostatečnému námořnímu a železničnímu spojení nemohou podniky zaměřené na vývoz plně využívat potenciál jednotného trhu. Vzhledem k zeměpisné poloze je Portugalsko přirozeným námořním vstupním bodem, zejména pro transatlantické trasy. Včasné investice do nových kontejnerových terminálů v Sines (terminál Vasco da Gama), Leixões a Barreiro a dokončení probíhajících investičních projektů v ostatních hlavních portugalských přístavech (Viana do Castelo, Leixões, Aveiro, Figueira da Foz a Setúbal) by zvýšily kapacitu pro manipulaci s nákladem v těchto přístavech. Železnice vedoucí do Španělska jsou stále ve velké míře nedostatečně využívány (koridor z východu na západ i koridor ze severu na jih). Vytvoření komplexního plánu na úrovni Iberského poloostrova, který by zahrnoval určení přechodných opatření, terminálů, propojení potřebných pro využívání modernizace španělské sítě a vytvoření Mezinárodní unie rozchodu železnic by pomohly zvýšit výkonnost Portugalska v mezinárodní železniční dopravě.
- (24) Investice do účinného využívání zdrojů a zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně by pomohly dosáhnout dlouhodobě udržitelného růstu. V Portugalsku zůstává problémem předjímání nepříznivých dopadů změny klimatu, jako jsou povodně a lesní požáry. Problémy přetrvávají, pokud jde o dosažení cíle energetické účinnosti do roku 2020, a nejnovější údaje z roku 2017 ukazují, že spotřeba energie roste. Stále existuje široký prostor pro zlepšení energetické účinnosti budov a snížení spotřeby energie v podnicích. Lepší přeshraniční energetická propojenost by umožnila více hospodářské soutěže a usnadnila by zavádění energie z obnovitelných zdrojů.
- (25) K řešení některých nedostatků, které jsou uvedeny v doporučeních, zejména v oblastech, jež jsou zahrnuty do přílohy D zprávy o Portugalsku pro rok 2019, by mohlo přispět programování fondů Unie na období 2021–2027. Portugalsko by tedy mohlo fondy optimálně využít ve vztahu k určeným odvětvím a s ohledem na regionální rozdíly a na zvláštní situaci v nejbližších regionech. Důležitým faktorem pro úspěšnost těchto investic je posílení správní kapacity země k řízení zmiňovaných fondů.

- (26) V kontextu evropského semestru 2019 provedla Komise komplexní analýzu hospodářské politiky Portugalska, kterou zveřejnila ve své zprávě o Portugalsku pro rok 2019. Posoudila také program stability z roku 2019, národní program reforem na rok 2019 a opatření přijatá v návaznosti na doporučení, která byla Portugalsku adresována v předchozích letech. Komise vzala v úvahu nejen jejich význam pro udržitelnou fiskální a sociálně-ekonomickou politiku v Portugalsku, ale také jejich soulad s unijními pravidly a pokyny, neboť celkovou správu ekonomických záležitostí v Unii je třeba posílit tím, že do rozhodování členských států v budoucnu budou zahrnuty vstupy na úrovni Unie.
- (27) Na základě tohoto posouzení přezkoumala Rada program stability z roku 2019, přičemž její stanovisko⁷ je promítnuto zejména do níže uvedeného doporučení č. 1.
- (28) Na základě hloubkového přezkumu Komise a tohoto posouzení přezkoumala Rada národní program reforem na rok 2019 a program stability z roku 2019. Její doporučení podle článku 6 nařízení (EU) č. 1176/2011 jsou promítnuta do níže uvedených doporučení č. 1 až 4. Uvedená doporučení rovněž přispívají k naplňování doporučení pro eurozónu 2019, a zejména jeho prvního, druhého a čtvrtého doporučení. Fiskální politiky uvedené níže v doporučení č. 1 přispívají mimo jiné k řešení nerovnováhy související s vysokým veřejným dluhem,

DOPORUČUJE Portugalsku v letech 2019 a 2020:

1. Dosáhnout střednědobého rozpočtového cíle v roce 2020, s ohledem na příspěvky související s mimořádnými událostmi, u kterých je přiznána dočasná odchylka. Využít neočekávaných příjmů k rychlejšímu snižování poměru veřejného dluhu k HDP. Zlepšit kvalitu veřejných financí upřednostněním výdajů na podporu růstu a současně posílením celkové kontroly výdajů, nákladové efektivity a odpovídajícího sestavování rozpočtu se zaměřením zejména na trvalé snižování nedoplatků v nemocnicích. Zlepšit finanční udržitelnost státních podniků a zároveň zajistit včasější, transparentnější a komplexnější monitoring.

⁷ Podle čl. 5 odst. 2 nařízení (ES) č. 1466/97.

2. Přijmout opatření k vyřešení segmentace trhu práce. Zlepšit úroveň dovedností obyvatelstva, zejména jeho digitální gramotnost, a to i tím, že se vzdělávání dospělých stane relevantnějším pro potřeby trhu práce. Zvýšit počet absolventů vysokoškolského vzdělávání, zejména v oblasti přírodních věd a informačních technologií. Zlepšit efektivitu a přiměřenost sociální záchranné sítě.
3. Zaměřit hospodářskou politiku v oblasti investic na výzkum a inovace, železniční dopravu a přístavní infrastrukturu, přechod na nízkouhlíkové hospodářství a energetiku a rozšíření energetických propojení a zároveň zohlednit regionální rozdíly.
4. Umožnit rychlejší zpětné získání kolaterálu vázaného na úvěry se selháním, a to zvýšením efektivit insolvenčního a inkasního řízení. Snížit administrativní a regulační zátěž pro podniky, zejména snížením odvětvových překážek pro udělování licencí. Vypracovat plán na snížení omezení u povolání, která jsou vysoce regulovaná. Zvýšit efektivitu správních a daňových soudů, zejména tím, že se sníží délka řízení.

V Bruselu dne

Za Radu

předseda nebo předsedkyně
